

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора Костюкевича Віктора Митрофановича на дисертаційну роботу Дев'ятоєвої Ольги Віталіївни «**Розвиток пляжних ігрових видів спорту в Україні за сучасних умов міжнародного спортивного руху**», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – Олімпійський і професійний спорт

Актуальність обраної теми. На сьогодні глобальною проблемою людства є недостатня рухова активність всіх верств населення, насамперед молодого покоління. Молода людина з ранніх років дитинства перебуває під впливом засобів науково-технічного прогресу, що зумовлює її використовувати вільний час на малорухливий спосіб життя.

Найбільш дієвою формою залучення молодих людей до активної рухової діяльності є заняття спортивними іграми.

Спортивні ігри сформувалися на основі ігрової діяльності, властивій людині. Гра займає велике місце у житті людини. У дитячому віці – основний вид діяльності, засіб підготовки до життя, до праці, ефективна форма фізичного виховання. Ігри, що пов'язані зі спортом, базуються на змаганнях, виділили в окрему групу – спортивні ігри або ігрові види спорту. Сучасний етап розвитку ігрових видів спорту характеризується виникненням на базі самих популярних спортивних ігор баскетболу, волейболу, гандболу, футболу та інших – пляжних ігрових видів спорту.

Пляжні ігрові види спорту дозволили, з одного боку, залучити до активної рухової діяльності велику кількість населення, особливо в місцях рекреаційного дозвілля, а з іншого, ці види спорту сформувалися як організаційно-управлінські структури, що дозволяє проводити різні змагання, у т.ч. офіційні.

У наші дні з багатьох пляжних ігрових видів спорту проводяться достатньо масштабні міжнародні змагання, а такий вид спорту як пляжний волейбол включений до основної програми Олімпійських ігор. У зв'язку з цим виникає нагайна проблема дослідження розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні з метою удосконалення системи підготовки спортсменів у

цих видах спорту. Тому, тема дисертаційної роботи Дев'ятаєвої Ольги Віталіївни «Розвиток пляжних ігрових видів спорту в Україні за сучасних умов міжнародного спортивного руху» є актуальною для запитів теорії і практики спорту.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Робота виконана відповідно до «Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 1.2 «Сучасний професійний спорт та шляхи його розвитку в Україні» (номер державної реєстрації 0111U001715), а також комплексного міжвузівського наукового проекту «Теоретико-методичні основи неолімпійського спорту» (номер державної реєстрації 0115U002372), реалізація якого запланована на 2015—2017 рр. Роль автора як співвиконавця тем полягала у вивченні історичних та сучасних аспектів розвитку пляжних ігрових видів спорту у провідних країнах світу та Україні, виділенні умов, що необхідні для їх ефективного функціонування, визначенні проблем та подальших перспектив. Це стало підґрунтям для створення моделі розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. У дисертаційній роботі відповідно до теми дослідження здобувачкою наукового ступеня логічно і послідовно визначені об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження відображає актуальну проблему розвитку пляжних ігрових видів спорту, як компоненту міжнародного спортивного руху.

Умови, що забезпечують ефективний розвиток пляжних ігрових видів спорту в країні обумовили предмет дослідження.

В межах об'єкта і предмета дослідження аргументовано була визначена мета дослідження – обґрунтування шляхів розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні на основі узагальнення міжнародного і вітчизняного досвіду (на прикладі волейболу, футболу, гандболу).

Алгоритм досягнення мети дослідження вимагав формулювання чотирьох завдань, вирішення яких базувалось на сучасних методах дослідження.

Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням дослідження. Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечена залученням до дослідження достатньої кількості кваліфікованих спеціалістів з пляжних ігрових видів спорту, чотирьох-річною тривалістю дослідження, використанням відповідно до поставлених завдань методів наукового пошуку, зокрема, таких методів як: історичний аналіз, синтез та узагальнення, порівняння та аналогія, системно-структурний метод, опитування, експертне оцінювання, моделювання, методи математичної статистики.

Висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи адекватні поставленим меті та завданням і в повній мірі відображають результати дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше:

- виділені передумови виникнення пляжних ігрових видів спорту;
- узагальнені сучасні підходи до пляжних ігрових видів спорту в країнах-лідерах, що дозволило виділити умови, що необхідні для ефективного розвитку даної групи видів спорту;
- означені проблеми розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні;
- розроблена структура і зміст узагальненої трьохетапної моделі пляжних ігрових видів спорту (волейболу, футболу, гандболу) з урахуванням світового досвіду і сучасних умов України.

Здобувачкою підтверджені дані, що пляжні ігрові види спорту на сучасному етапі знаходяться в стані інтенсивного розвитку.

Практична значущість роботи полягає у впровадженні результатів дослідження в навчальний процес кафедр спортивних ігор і професійного

спорту, неолімпійського та адаптивного спорту НУФВСУ, в практику роботи Всеукраїнських громадських організацій, Федерації волейболу України, Асоціації пляжного футболу України, Асоціації пляжного гандболу України. Результати дослідження можуть використовуватися в організаційній роботі Департаментами Міністерства молоді та спорту України.

Основні положення дисертаційного дослідження апробовані на наукових конференціях і семінарах різних рівнів. На основі результатів дослідження дисертанткою опубліковано 18 наукових праць, із них 5 опубліковані в спеціалізованих виданнях України, у т.ч. 4 наукові праці опубліковані у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз.

Особистий внесок дисертантки у спільних публікаціях полягає в організації та проведенні експериментальних досліджень, статистичній обробці даних та аналізі отриманих результатів.

Дисертаційна робота логічно структурована. Відповідно до вимог щодо написання кандидатських дисертацій вона складається зі вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаної літератури та додатків.

У **вступі** дисертанткою обґрунтовано актуальність проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка корелює з темою та конкретизується у завданнях, окреслено об'єкт і предмет дослідження, характеризується наукова новизна і практична значущість роботи, подано інформацію про зв'язок роботи з науковими планами, темами, а також про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі **«Особливості виникнення та становлення пляжних ігрових видів спорту»** здобувачкою наукового ступеня здійснений аналіз формування пляжних ігрових видів спорту, визначено вплив сучасних тенденцій міжнародного спортивного руху на функціонування цих видів спорту, встановлено умови, що забезпечують ефективний розвиток спорту в країні. Дисертанткою досліджена хронологія зародження і становлення таких пляжних ігрових видів спорту як волейбол, футбол і гандбол в Україні.

Встановлено, що сучасний міжнародний спортивний рух характеризується такими тенденціями розвитку, як: виникнення нових видів спорту; постійним ростом спортивних досягнень; збільшенням кількості змагань; формуванням окремого напрямку спорту – неолімпійського. В результаті цих тенденцій розширюється географія розвитку видів спорту, у т.ч. – пляжних ігрових видів спорту.

Важливою і нагайною проблемою є аналіз розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні.

У другому розділі «**Методи та організація дослідження**» описуються методи дослідження в аспекті вирішення поставлених завдань, представлено чотирьохетапну організацію дослідження, характеризується контингент спеціалістів, які брали участь в дослідженні.

У третьому розділі «**Міжнародний досвід розвитку пляжних ігрових видів спорту**» проведено порівняльний аналіз розвитку пляжних ігрових видів спорту в країнах-лідерах, насамперед, у Бразилії та США, обумовлено умови, що забезпечують ефективний розвиток пляжних ігрових видів спорту.

Проведене дослідження дозволило узагальнити підходи до розвитку пляжних ігрових видів спорту провідних країн світу, які можна використовувати в якості орієнтирів при розробці стратегії розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні.

У четвертому розділі «**Сучасний стан пляжних ігрових видів спорту в Україні**» здійснено характеристику організаційно-управлінських, правових та економічних умов функціонування пляжних ігрових видів спорту в Україні. Дисертанткою на основі експертного опитування визначено основні проблеми розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні. Це відсутність критих майданчиків, неефективність системи управління, недостатнє фінансування та ін.

В процесі дослідження здобувачкою розроблена трьохетапна модель розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні. Ця модель передбачає першочергові напрями діяльності на кожному із етапів. Зокрема, на першому

етапі має бути: консолідація зусиль з розвитку даної групи видів спорту; облаштування безкоштовних майданчиків; популяризація пляжних ігрових видів спорту; розробка програм розвитку. Основним завданням для другого етапу є зміцнення матеріально-технічної бази. Третій етап моделі обумовлений формуванням системи спортивних змагань.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** за темою дисертації здійснено узагальнення результатів дослідження, на основі яких була розроблена модель розвитку пляжних ігрових видів спорту в Україні. Дисертанткою підтверджені та доповнені дані науковців С. Н. Андрєєва, І. Н. Овсянникова, О. В. Борисової, Т. А. Кропивницької про значення пляжних ігрових видів для теорії і методики спорту.

Дискусійні питання та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Дев'ятаєвої Ольги Віталіївни «Розвиток пляжних ігрових видів спорту в Україні за сучасних умов міжнародного спортивного руху» варто зазначити такі зауваження.

1. У першому розділі варто було б більш розширено здійснити характеристику дитячо-юнацьких шкіл, дитячих юнацьких спортивних клубів, які мають бути основною ланкою в системі підготовки спортсменів пляжних ігрових видів спорту.

2. У першому розділі виходячи із логіки викладу матеріалу, згідно з предметом дослідження, необхідно було б здійснити характеристику еволюції правил гри пляжних ігрових видів спорту.

3. У третьому розділі при аналізі міжнародного досвіду розвитку пляжних ігрових видів спорту, варто було б акцентувати увагу на структурі тренувального процесу цих видів спорту в провідних країнах.

4. Варто було б поряд з детальним аналізом розвитку пляжних ігрових видів спорту в Бразилії, здійснити подібний аналіз в інших країнах, які є більш близькими до України за кліматичними умовами.

5. У четвертому розділі занадто деталізовано описуються проблеми висвітлення змагальної діяльності в засобах масової інформації (ст. 132, 133),

що не є зовсім доречним для наукових робіт, якою є дисертаційна робота.

6. Варто було б в четвертому розділі роботи здійснити аналіз побудови тренувального процесу спортсменів пляжних ігрових видів спорту на основі теорії періодизації.

7. Згідно вимогам до тексту дисертаційних робіт висновки до розділів не нумеруються.

8. В роботі трапляються орфографічні помилки, деякі фрагменти роботи неправильно оформлені (ст. 10, 11, 13, 15, 22, 34, 47, 48, 55).

Наведені недоліки та зазначені зауваження (деякі з них носять дискусійний характер) не знижують наукової цінності дисертаційної роботи і не впливають на загальну позитивну оцінку.

Автореферат відповідає змісту дисертації. Наведені в авторефераті наукові положення розкриті та обґрунтовані в тексті дисертаційної роботи.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Дев'ятаєвої Ольги Віталіївни «Розвиток пляжних ігрових видів спорту в Україні за сучасних умов міжнародного спортивного руху», є самостійною і завершеною, за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням для теорії і методики фізичного виховання і спорту, відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – Олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання

і спорту, професор,

завідувач кафедри теорії і методики

фізичного виховання та спорту

Вінницького державного

педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Відгук отримано

10.05.2017.

ЛСБМ

